

A Szalag utca 1941-ben

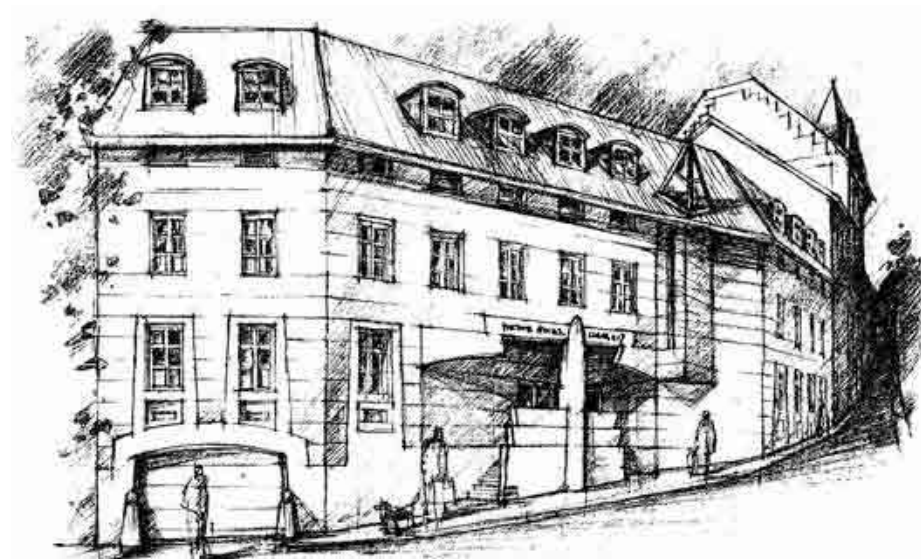
szöveg: Buzás Kálmán

Nemzetközi Bankárképző Központ Zrt.
1011 Budapest, Szalag utca 19.
www.bankarkepzo.hu

bankárképző
TANÁCSADÁS ÉS OKTATÁS

A SZIKLÁRA ÉPÜLT HÁZ

A XXI. század és a XIII. század találkozása

A Szalag utca 19. a 2000-es évek hangulatát idézi a csendes vizivárosi utcában. Homlokzata díszkréten simul a várszoknyai városképbe. 1996-98-ban tervezték. A tervek elkészülte után azonban jelentős termódosításokat kellett végezni, mert az építkezést megelőző régészeti feltárások során középkori falmaradványokat találtak a Budapesti Történelmi Múzeum munkatársai. A tervező és kivitelező csapat be kívánta mutatni ezeket az építészeti maradványokat, így bármely vendég számára, aki megfordul az épületben, láthatóvá vált az imáron restaurált műemlékegyüttes.

AZ ÉPÜLET

Az épület – bár ez nem szokatlan a budai Várnegyedben – sziklára épült. A régészeti feltárások során két kolostortemplom csekély maradványait tárták fel, valamint a Fő utcai templom mellett nagy kiterjedésű temető és egy temetőkápolna is előkerült.

VÍZIVÁROS

A budai Várhegy lábánál, a Duna felé enyhén lejtő területen fekszik Viziváros, Buda legrégebb lakott része, amely a III. században már stratégiai jelentőségű római település volt. A középkorban több kis település jött létre ezen a területen, mindegyiket a templomáról nevezték el. A Szalag utca területe az ágostonrendi remeték Szent István kolostoráról kapta nevét.

Városfallal erősítették meg e településeket; a falmaradványok egy része néhány épületben még ma is megtalálható. A középkortól kikötő is volt itt, ahol élénk kereskedelmi élet zajlott.

AZ ÁGOSTONOS REND

Az ágostonosok magyarországi rendtartományát 1262-ben alapították. A török hódoltság előtti időkben kolostoraik száma már elérte a 25-30-at. A Vizivárosban állt budai konventjükéről 1309-ből származik az első adat, Buda török kézre kerüléséig működött. Buda visszafoglalása után alapították újra a budai kolostort. Sokan tanultak és tanítottak egyetemeken. 1338-tól főiskolát kellett felállítaniuk.

SZENT ÁGOSTON

A Szent Ágoston-regula Hippói Szent Ágoston (354 – 430) egyházatyától származik. A kereszténység egyik legbefolyásosabb filozófusa.

Az embert társadalmi lénynek írta le, akiket valamilyen társadalmi kötelék fűz egybe. Sokat írt, közel száz önálló művéről tudunk. Intellektuális hagyatékának számos eleméig elevenen él a keresztény teológiában és bölcseletben. Katolikus és protestáns irányzatok sora hivatkozott műveire. Ő építette be a keresztény filozófiába Cicerót, Platont, a sztoikus filozófiát és fektette le a „keresztény filozófia” alapjait, ami által a középkori gondolkodás úttörőjévé vált. Számos újkori gondolkodót, többek között Descartesot is, az ő munkássága ihlette meg. Martin Luther a protestáns reformáció szellemi atyja Ágostonrendi szerzetesként lett teológus és professzor.

Szent Ágoston

Szent Ágoston címere

A XV. SZÁZADBAN A TÖRÖKÖK FOGLALTÁK EL BUDÁT, AKIK 150 ÉVIG ÉLTEK EZEN A HELYEN.

A törökkorban a hódítók nem romboltak templomokat. A kolostor épületét használva, hozzáépítve, a Duna irányában, a Fő utca mentén épült fel Tojgun pasa dzsámija. Az imaházról északra minaretet, délre fürdőt építettek és az épületek körül temetőt létesítettek. A mahalle része volt még az a középkori árucarnok is, amelyet a török korban Tojgun pasa boltjaiként emlegettek. 1686 után a dzsámít és a fürdőt a kapucinus szerzetesek kapták meg és a korai időkben templomnak, illetve szegény török gyerekek menhelyének használták. Később épült fel a barokk templom, a kolostor, majd végül az iskolaépület, amelyek ma is állnak.

1686-ban, a Buda visszafoglalásáért vívott harcok során a városrész szinte teljesen elpusztult. Az ostrom után német kereskedőket, iparosokat telepítettek ide, akik a barokk stílus jegyében építették fel házaikat, templomaikat.

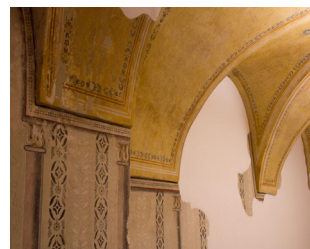

Viziváros a törökök idején

A 19. század végén a Duna-partot palotasorral szegélyezték. A második világháború után felépült első – ideiglenes – híd, a Kossuth híd a Vizivárosból, a Batthyány térről ívelt át a Duna bal partjára. A városrész néhány kis utcája, műemlék temploma, lakóháza még ma is őrzi a régi idők hangulatát.

Egy település és vidéke sajátos identitása több tényező kölcsönös egymásra hatásából sarjad ki, a táj és az éghajlat, valamint az ezekhez alkalmazkodó genius loci – a hely szelleme. Jelentése nem szorul magyarázatra, de hogy mitől is lesz egy helynek szelleme, fontos tudni. A tér mindig geometriai – a hely mindig festmény, és nincs belőle több, mint ez az egy.

A térnek mindig képlete, a helynek pedig géniusza van.

Középkori freskók a földszinten

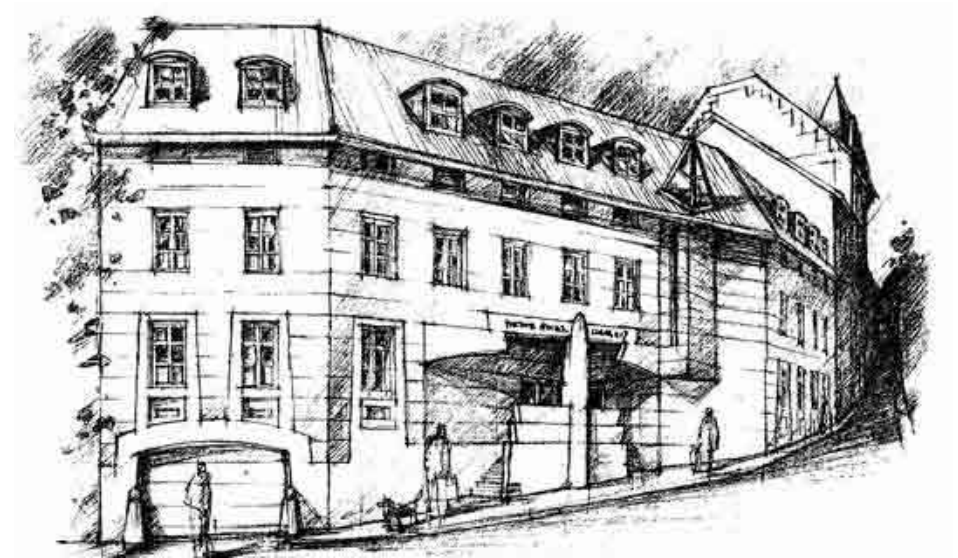
Szalag Street in 1941

text by Kálmán Buzás

Institute for Training and Consulting in Banking
1011 Budapest, Szalag utca 19.
www.itcb.hu

THE HOUSE BUILT ON ROCK

Where the 21st and the 13th century meet

The house at 19, Szalag utca in the peaceful Viziváros (means water city) evokes the atmosphere of the 2000s. Its facade fits discretely into the cityscape of the castle area. It was designed in 1996-98. However, after making the plans major design changes had to be made as the archaeological excavations conducted by the Budapest History Museum revealed ruins of a medieval wall. The design and construction team preferred to put these architectural relics on display, therefore the renovated monumental ensemble is now open for the public.

THE BUILDING

The house - although this is not unusual in the Buda Castle District – was built on rock. During the archaeological excavations the remains of two small monastery churches were identified, further on, next to the church at Fő utca (Main Street) an extensive cemetery and a chapel were unearthed.

THE "WATERCITY"

The Viziváros is located at the gently sloping land towards the Danube at the foot of the Buda Castle Hill; it was the oldest inhabited part of Buda and a strategically important Roman settlement already in the III. Century. During the Middle Ages several small settlements were established in this area, each of them named after its church.

The area of Szalag utca has been named after the Augustine hermits' St. Stephen monastery.

The settlements had been fortified by city walls; parts of the wall in some buildings can still be found. In the middle ages a lively trading port was here as well.

THE ORDER OF AUGUSTINIANS

The Hungarian convent of Augustinians was founded in 1262. The number of their monasteries at times before the Turkish occupation had reached 25-30. The first mentioning of their convent in Buda originates from 1309, it had been functioning till Buda's Turkish occupation. The monastery was refounded after reoccupation of Buda. Many of their members attended universities as students or lecturers. They created their own college in 1338.

ST. AUGUSTINE

The St. Augustine's Rule originates from Church Father of Hippo (354-430), one of the most influential philosophers of Christianity. He described the human being as a social being connected by social ties. He was a productive writer, known for nearly one hundred pieces of work. Many elements of his intellectual heritage are still to be found in the Christian theology and philosophy. Numerous Catholic and Protestant trends referred to and cited his works. He incorporated Cicero, Plato and Stoic philosophy into the Christian philosophy, and laid the foundations for a "Christian philosophy", which became the pioneer of medieval thinking. Several modern thinkers, such as Descartes, were inspired by his works. Martin Luther, the spiritual father of the Protestant Reformation, became a theologian and professor as an Augustinian monk.

St. Augustine

Coats of arms of St. Augustine

IN THE 15TH CENTURY THE OTTOMAN EMPIRE OCCUPIED BUDA AND TURKS LIVED IN THIS PLACE FOR 150 YEARS.

At time of the Turks, the conquerors did not destroy temples. Making use of the monastery building, the Tojgun Pasha Mosque was built along the Fő utca (Main street) towards the Danube. A minaret and some bath were built north and south from the mosque; around the buildings a cemetery was established. The part of the mahalle was also the medieval commodity hall, mentioned as Tojgun Pasha's shops in the Turkish age. After 1686, Capuchin monks received the mosque and baths and used them as church or shelters for Turkish children. The Baroque church, a monastery and finally the school buildings, that are still standing, were built later on.

During the retake of Buda, this part of the city was almost destroyed. Following the offensive, German merchants and craftsmen were placed here, who built their houses and churches in Baroque style.

At the end of the 19th century, the Danube received a series of palace both sides. The first - provisional - bridge, named Kossuth Bridge, spanning from the Batthyány Square of the Viziváros to the left bank of the Danube, was built after the Second World War. A few small streets, historic churches, residential houses still retain the atmosphere of old times in this part of the city.

The specific identity of a settlement and its surroundings is a result of various effects of landscape and climate, as well as the associated adaptive genius loci - the spirit of the place. While its meaning does not need to be explained, it is important to know, however, how such spirit could come to exist. Space is always geometric, the place is a painting and they form a unique entity.

Space has always a formula, while place has a genius.

Watercity during Turkish times

Medieval frescos in our building